

Iran: Röd, grön, uppifrån, nerifrån, höger, vänster, ung, gammal...

Nya solidaritetsgrupper bildas till stöd för frihetskampen i Iran. Initiativtagarna är för det mesta unga iranier, ambitiösa, kreativa och fulla av energi. Några redan aktiva i svenska politiska partier och naturligtvis präglade av sina partipolitiska färger, men de flesta är unga män och kvinnor som deltar i politiska sammanhang för första gången i livet. Sholeh Irani har pratat med folk som är aktiva inom den nya solidaritetsrörelsen.

Det är ungdomar som säger att de inte vill ta ställning för någon politisk fraktion, utan enbart för folket i Iran.

Senast anordnade en av dessa grupper, Iran-Initiativ, en stödgalan med Sveriges kända artister, i Kungsträdgården i Stockholm. Där fick representanter från olika delar av det svenska politiska etablissemanget ett forum för att yttra sig om läget i Iran, utan att det nödvändigtvis ledde till konkreta politiska beslut.

Många bra tal och solidaritetshälsningar fick applåder från ett par tusen deltagare, majoriteten iranier. Inga representanter från iranska oppositionella grupperingar, vare sig från höger eller vänster, fick vara med och dela forum, som om de inte alls existerat.

Vid manifestationen träffade jag en bekant, från "gamla generationens" svenska vänster, aktiv i 60- och 70-talets Göteborg. Jag frågade honom hur han ser på iraniernas solidaritetsrörelse, går det att jämföra den med Vietnamrörelsen? Det tyckte han inte alls.

– Då var vi mot eliten, polisen slog oss när vi protesterade mot USA:s invasion, mot kriget och för Vietnams rätt att bestämma över sitt öde. Nu går hela den politiska eliten, från moderaterna till LO, och konkurrerar med varandra, och Di Leva sjunger "Vi har varandra!" Då var rörelsen mer som en gräsrotsrörelse.

Jag frågade Vandad Assadi, en av de arrangörerna bakom stödgalan, om syftet med manifestationen.

– Det var att sätta Iran-frågan på den politiska dagordningen inför mötet mellan EU:s utrikesministrar i Stockholm. Vi ansåg att den bästa metoden för att uppnå våra uppsatta mål var att föra samman representanter för samtliga svenska riksdagspartier och intresseorganisationer som Amnesty och RFSL med förhoppning om att kunna väcka opinion hos gemene man, och därför var det viktigt med ett professionellt arrangemang och folkära artister.

En grupp som anordnar en annan ambitiös manifestation under helgen 5 september är den nybildade föreningen Green Democracy. För att få veta mer om föreningen pratade jag med Ali Mehrabi, en av aktivisterna.

Ali förklarar att syftet med manifestationen är att samla ihop människor för att visa missnöjet med Sveriges erkännande av Ahmadinejad. EU har toppmöte under denna helg i Stockholm. Green Democracy vill bära ett två kilometer långt grönt tyg med tusentals signaturer, runt Stockholms City.

– Vi vill fråga EUs utrikesministrar och Carl Bildt i synnerhet vad de har för kommentar till att det finns ett två kilometer långt tyg inom deras synhåll med namnunderskrifter från tiotusentals människor

från Iran och 195 städer runtom i världen och som klart och tydligt säger:

"Vi accepterar inte Ahmadinejad som Irans legitima president."

– Vi vill också fråga varför Carl Bildt och den svenska regeringen valde att legitimera Ahmadinejad genom att skicka ambassadören till hans installationsceremoni, medan Tyskland, Italien och Frankrike skickade någon lägre tjänsteman för att markera sitt missnöje.

Vilka är ni?

– En grupp ungdomar som träffades under olika demonstrationer efter valfusk i Iran och så småningom bildade ett nätverk som växte och tog med sig fler tjejer och killar som brinner för Irans frihet. Och nu har vi bildat en förening. Vi vill verka för att stödja iraniers kamp för demokrati och frihet och inget mer.

Ni säger nej till Ahmadinejad, betyder det att ni stödjer någon annan kandidat från någon annan fraktion?

– Nej! Vi stödjer varken Mousavi eller Karubi. Vi är partipolitiskt obundna, en ideell förening, och vill verka för fria val i Iran.

Varför då grönt!? Grönt var färgen för Musavis valkampanj och det skapar en del reaktioner hos en del iranier och inte bara här i exil.

Ali tycker det här är en svår fråga, men inser att man måste ha ett svar. Han har en annan vinkel på frågan.

– Det är en färg som oppositionen i Iran valde för att symbolisera folkets frihetskamp och motståndet mot Ahmadinejad och valfusk.

Vilken opposition valde detta som symbol menar du?

– Oppositionen mot Ahmadinejad. Folket i Iran har valt att använda grönt som sin motståndsfärg. Just de människor på gator och torg som vill ha demokrati.

Varför bildade ni en egen grupp och inte gick ihop med andra liknande ungdomsorganisationer? Andra generationen brukar kritisera den första generationen för att de är splittrade och har så många olika grupperingar.

– Men vi samarbetar med varandra och hjälps åt för att anordna aktioner. Vi verkar för att eventuellt alla ska gå ihop.

Ali förklarar att det som uppstått är en ungdomsrörelse. Folk hittade varandra på olika aktioner och bildade nätverk.

– Det berodde på vem som hittade vem, var man bodde och vilka vänskretsar man hade och så vidare. Ingenting var planerat och genomtänkt, det hela hade ingenting med ideologiska övertygelser att göra. Men det är kanske bra att det finns olika grupper. För att var och en kan göra saker som de själva vill göra,

på olika sätt. Men alla vill vi samma sak.

Vad vill ni? Vad vill Green Democracy?

– Vi vill att det ska bli fria val i Iran. På samma villkor som vilket demokratiskt land som helst. Vem som helst ska kunna nominera sig i ett presidentval och iranier ska få välja vem de vill.

Hur ska man göra det? Den iranska regim som vi känner gräver inte frivilligt sin egen grav.

– Det är därför det är så viktigt med internationellt stöd och solidaritet. För att vi måste kunna stödja iranierna så de själva får modet och kraften att tvinga fram en situation som möjliggör ett sådant fritt val. Det internationella trycket kommer i sin tur att fördjupa splittringen inom regimen och därför försvagas systemet ytterligare.

Green Democracy säger sig ha tydliga krav. Ali förklarar dessa krav så här:

– Markera att omvärlden inte accepterar Ahmadinejads regering. Fördöm den och genomför starka diplomatiska påtryckningar.

– Öka mediabevakningen av händelserna i Iran. Håll frågan aktuell.

– Samarbeta med oss iranier utomlands för att öka stödet till kampen i Iran.

"Sverige är så litet och allt sker uppifrån, som i ett klansamhälle", brukar mina vänner från Tyskland skoja. Och detta är delvis sant. I Sverige måste man antingen bränna bilar eller alliera sig med eliten för att kunna göra sin röst hörd!

Andra generationen invandrare lär sig detta snabbt. De som tillhör medelklassen och har möjlighet, söker sig till toppen, och de som tillhör den marginaliserade gruppen dras till utanförskaps-metoder!

Det finns förstås många olika logiska aspekter av den klyfta som finns idag mellan den första politiskt aktiva generationen iranier och de som vuxit upp i Sverige och vill arbeta för frihet i Iran. Unga gör som regel revolt mot de gamla och det är i och för sig positivt.

Många unga med iransk bakgrund skäms för den äldre generationen som med sin "konstiga svenska" säger saker som ingen i majoritetssamhället håller med om! Att identifieras med majoritetssamhället och visa hur "duktig" man är,

Ali Mehrabi, aktiv inom Green Democracy. Bakom honom ser man bilden på Siavosh Nezamolmolkli som han har vuxit upp tillsammans med. Siavosh dog 28 juli efter misshandel i iranska flyktinglägret, Camp Ashraf. Lägret blev attackerat av de irakiska säkerhetsstyrkorna.

Shora Esmailian, svensk-iransk författare och journalist, har länge följt Irans politiska förhållanden.

verkar vara livsviktigt för majoriteten i den andra generationen. Men det finns andra orsaker som har med olika politiska ställningstaganden att göra, som man sopar under mattan, men så kommer de upp förr eller senare.

Hur som helst för folkrörelser alltid med sig stora positiva förändringar. Ungdomarnas självorganisering och missnöje kommer i sin tur att isolera sekteristiska organisationer inom den iranska oppositionen och öppnar möjligheter för ett mer politiskt arbete utomlands.

Till skillnad från i Sverige har situationen i Tyskland varit lite annorlunda. I Tyskland finns det överhuvudtaget en större tradition av unga gräsrotsorganisationer, där också många unga iranier är aktiva. Shora Esmailian, svensk-iransk författare och journalist, har länge följt Irans politiska förhållanden. Hon menar att konflikten mellan första och andra generationens syn på Iran delvis beror på att en del av den äldre generationen iran-

Unga iranier aktiva i Tyskland inom solidaritetsrörelsen. De flesta på bilden är barn eller nära släkt med de avrättade politiska fångarna under 80-talet.

Pedram Shahyar: Höger, tredje personen.

ska aktivister inte är tolerant och inte lyssnar på unga.

– I Sverige upplever unga iranier en generationshierarki. Man upplever att de äldre vill diktera och lära upp hela tiden. Hon säger att den nya solidaritetsrörelsen med unga iranier i spetsen, däremot ofta inte har någon riktig politisk analys av dagens Iran och landets moderna historia.

– Det räcker inte att bara kräva att Sveriges utrikesminister eller EU ska fördöma Iran för brott mot de mänskliga rättigheterna. I stället för att be ministrar och stater att sätta tryck på Iran borde man jobba för och kräva folklig solidaritet, för det är just det som iranier inne i Iran har krävt. Den stora majoriteten av demonstranterna vill inte ha fler hot från västländer, det skadar bara deras sak. Det vore mycket bättre om svenska studenter gav direkt stöd till sina iranska kamrater. Eller fackföreningar som stod i direkt kontakt med de arbetare som kämpar

för sina rättigheter och mot regimen i Iran. Eller att kvinnogrupper här hjälper sina systrar där. Folklig solidaritet är det som behövs, inte att Mona Sahlin eller Jan Björklund fördömer ledarna i Iran. Historien har visat att den taktiken aldrig fungerat för iranier som kämpar för frihet och demokrati.

Shora Esmailian håller med de ungdomar som inte orkar med en del sektaristiska iranska partier i Sverige både på vänster- och högerkanten som också förenklar kampen mot diktaturen i Iran, och till och med stör med sina megafoner när unga anordnar demonstrationer.

demonstrationer.

Shora som var i Berlin i somras tycker också att stämningen i Tyskland skiljer sig från den i Sverige. I Tyskland har stora demonstrationer anordnats av iranierna under de senaste månaderna. Där finns mer dialog mellan generationerna. Men ändå har det inte varit lätt att komma över de grundläggande konflikterna.

Nyligen spreds nyheten om ett möte i Tyskland där några personer attackerade en före detta politisk fånge som höll tal och ifrågasatte Musavis politiska bakgrund och hans delaktighet i 80-talets massaker under hans tid i regeringen. ”Det var en märklig scen”, berättade ett ögonvittne. ”Sådan som man inte trodde skulle förekomma utanför Iran.”

Jag frågade Pedram Shahyar, en ung rikskänd tysk-iranier, vänsteraktivist och nu aktiv inom Irans solidaritetsrörelse, hur det fungerar i Tyskland.

– Nätverken av solidaritetsrörelser

med iraniernas kamp för frihet är politiskt pluralistisk i de flesta storstäder som jag känner till. Vänsterorienterade unga iranier är mycket aktiva i de flesta städer inom nätverken. I Berlin tar gruppen mindre partipolitiska ställningstaganden, och i Köln är det lite tvärtom.

Hur är det med den där ”färg”-konflikten? Använder ni också grönt som symbol och utesluter andra färger?

– I mitt nätverk i Berlin har vi värnat om mångfald och flerfärgbudskap. Ofta har vi använt de tre färger som finns i den iranska flaggan, det vill säga rött, grönt och vitt, utan att blanda in olika symboler som också är problematiska. Vi har också haft mycket gröna fanor på demonstrationer, men grönt har inte varit dominerande.

Medan jag skriver denna text, har jag hela tiden bilden av den unge Amir Javadi framför mina ögon, med en klump i halsen. Han greps vid någon demonstration i Teheran. Hans kropp överlämnades i förra veckan till föräldrarna. Den sönderslagna kroppen saknade njure, ögon och naglar. Vad hade de gjort med honom? Har de torterat honom först och sedan sålt hans organ...?

Hade han ”grönt” som färg? Vad spelar det för roll, kan man säga bittert och upp-givet till sig själv. Varför ska man bråka om färg och flaggor och symboler?

Men det finns en historia bakom det som händer idag. En dag var det en Khomeini som tog över iraniernas törst efter frihet, samlade alla under samma flagga och alla tyckte att alla måste ”förena” sig under hans ledarskap, inte splittras och inte tjata. ”Först måste vi bli av med shahen, sedan kan vi diskutera pluralism, mångfald...”

Men sedan var det mycket för sent. De som torterar tredje generationen av dem som gick under hans färg, hade redan ta-

Amir Javadi far demonstrerade för sina rättigheter i Teheran. I slutet av juli fick familjen hans stympade kropp och får inte ens ha minnestund för sin son.

git över makten. Dessa onda krafter som fortfarande styr Iran trots folkets vilja, har stärkt sin position under 30 år genom att tysta oppositionen och verka för en falsk ”enighet”.

Därför är många i min egen generation, vi som var unga vid Khomeinis maktövertagande 1979, livrädda när alla säger samma sak och tar på sig en och samma färg. Vi kanske överreagerar ibland.

Men någonting borde man lära sig av sin historia. Många, både unga och gamla, som jag känner och har kontakt med, både i Iran och i exil, säger att vi ska kunna, vi måste, prata om allt, ifrågasätta allt öppet och utan att vara rädda för någon makt och elit, vare sig ung eller gammal, ny eller förbrukad. Vare sig i position eller opposition. Vi måste sätta stopp för terror och osynliggörande, för tystnad och rädsla och inte reproducera den! Då kan vi verkligen sätta stopp för att unga blir stympade.

Sholeh Irani

sholeh@internationalen.se